

**Raport z ewaluacji okresowej za 2023 rok Programu działań
na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika
na lata 2022-2025**

1. Zgodnie z załącznikiem do uchwały nr 817/XLVIII/2022 Rady Miasta Rybnika z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika na lata 2022-2025, zwanego w dalszej części „Programem”, ewaluacji dokona Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Rybnika, po konsultacjach z realizatorami Programu oraz Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Rybniku.
2. Ewaluacja okresowa Programu (wykonywana w trakcie realizacji Programu) służy oszacowaniu efektów podjętych działań oraz ocenie, czy Program „zmierza w dobrym kierunku”. W zależności od wyników oceny działania będą modyfikowane lub podjęta zostanie decyzja o zaprzestaniu ich realizacji. Celem ewaluacji jest stałe ulepszanie skuteczności oraz efektywności zaplanowanych działań. Ewaluacja służy identyfikacji błędów i nieprawidłowości, ocenie ich wpływu na Program oraz uzyskaniu rekomendacji, jakie błędy i nieprawidłowości należy wyeliminować w przyszłości.
3. Ewaluacja została dokonana po analizie danych i informacji zebranych przez Wydział Polityki Społecznej tutejszego urzędu podczas monitoringu, które zostały przedstawione w *Raporcie z podjętych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika za 2023 rok* (informacje za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.), stanowiącym załącznik do raportu z ewaluacji.
4. Podstawę do opracowania wyników monitoringu stanowiły raporty z podjętych działań w 2023 r., dostarczone przez realizatorów Programu, tj. wydziały Urzędu Miasta Rybnika wymienione w Programie, jednostki organizacyjne miasta, placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych m.in. w zakresie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych.
5. W wyniku analizy Raportu z podjętych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika za 2023 rok Wydział Polityki Społecznej, po konsultacjach z realizatorami Programu i Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób

Niepełnosprawnych w Rybniku, pozytywnie ocenił realizację Programu w poprzednim roku (Program zmierza w dobrym kierunku, podjęte działania przyczyniają się do realizacji Programu, nie zauważono błędów i nieprawidłowości.) i sformułował poniższe **wnioski ewaluacyjne z 2023 roku**.

- 1) Potrzebne jest dalsze kontynuowanie działań określonych w Programie, celem lepszego zaspokojenia potrzeb życiowych osób z niepełnosprawnościami i przewlekłe chorych w Rybniku.
- 2) Należy zachęcać realizatorów Programu do aplikowania o środki zewnętrzne z różnych źródeł m.in. w ramach dostępnych programów unijnych, projektów systemowych, konkursowych, bądź innych, nakierowanych na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami (w tym na realizację projektów edukacyjnych).
- 3) Szczególny nacisk w podejmowanych działaniach należy położyć na działania w zakresie zwiększenia/poprawy dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej w Urzędzie Miasta Rybnika, jednostkach organizacyjnych miasta, placówkach oświatowych i instytucjach kultury, miejscach rekreacji, a także w zakresie likwidacji barier transportowych.
- 4) Z informacji jednej z placówek oświatowych wynika, że realizacja rządowego programu „Aktywna Tablica” przyczyniła się do poprawy efektywności nauczania poprzez bardziej interaktywne i dynamiczne lekcje. Nauczyciele mogli dostosowywać materiały dydaktyczne do potrzeb uczniów, co sprzyjało indywidualizacji procesu nauczania. Wykorzystanie programów multimedialnych przyczyniło się do zwiększenia zaangażowania uczniów z niepełnosprawnościami w proces nauki. Interaktywne i atrakcyjne zajęcia, które umożliwiają programy, skutkują większą aktywnością uczniów oraz lepszym przyswajaniem wiedzy. Dlatego też w przypadku Celu głównego 2 Programu, czyli wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, potrzebne jest w szczególności:
  - a) dostosowywanie działań edukacyjnych i metodyki nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów, co jest kluczowe dla ich rozwoju – stąd zaleca się placówkom oświatowym dalsze monitorowanie i rozwijanie tych praktyk,
  - b) wprowadzanie do placówek oświatowych innowacji pedagogicznych (np. terapia z psem, aktywne przerwy międzylekcyjne), poprawa efektywności nauczania oraz zwiększenie zaangażowania uczniów,

- c) wzmocnienie roli wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów z niepełnosprawnościami, które może pomóc im w radzeniu sobie z wyzwaniami oraz w pełnym wykorzystaniu ich potencjału edukacyjnego,
  - d) wsparcie kadry pedagogicznej pracującej z uczniami z niepełnosprawnościami w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych,
  - e) zatrudnianie nauczycieli wspomagających, specjalistów czy też pomocy nauczyciela, aby wspierać pracę nauczycieli, a przede wszystkim realizację zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów,
  - f) promowanie wolontariatu (inicjatywy wolontariackie) w celu kształcenia u dzieci i młodzieży postaw prospołecznych i umiejętności pracy w grupie, integracji grup dziecięcych i młodzieżowych z organizacjami pozarządowymi,
  - g) współpraca z rodzicami i opiekunami uczniów z niepełnosprawnościami, która może znacząco wpłynąć na osiągnięcia edukacyjne uczniów. Stąd zaleca się rozwój strategii i działań promujących aktywne zaangażowanie rodziców w proces edukacji ich dzieci,
  - h) przekazywanie edukacji równościowej, w ramach której uczniowie mają okazję lepiej zrozumieć kwestie równości i różnorodności. Poprzez działania edukacyjne, takie jak prezentacje, dyskusje czy projekty, uczniowie mogą zgłębić tematy związane z równością praw dla osób z niepełnosprawnościami.
- 5) Z informacji realizatorów Programu wynika, że akcje i imprezy na rzecz osób z niepełnosprawnościami przyczyniły się do zwiększenia świadomości społecznej na temat potrzeb i wyzwań tych osób. Uczestnicy akcji stali się bardziej świadomi problemów, z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnościami oraz sposobów, jak mogą być wspierane. Dlatego też wskazane jest dalsze kontynuowanie działań:
- a) na rzecz integracji osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich dyskryminacji,
  - b) kształtujących właściwy stosunek do ww. osób – podnoszenie świadomości społeczeństwa w celu wzmocnienia poszanowania praw i godności osób z niepełnosprawnościami,
  - c) na rzecz poprawy wizerunku tych osób.
- 6) Niezbędne jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej się tematyką niepełnosprawności oraz szkolenia pracowników w zakresie tworzenia dokumentów cyfrowo dostępnych.
- 7) Dokładanie należytej staranności podczas wypełniania kolejnych raportów z podjętych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla Miasta Rybnika,

tj. wpisywanie w *informacji o realizacji działania* konkretnych danych, o których mowa we wskaźniku monitorującym (np. wysokość środków na likwidację barier, liczba wspartych osób), dotyczących wskazanego roku:

- a) dla przykładu, podanie informacji o posiadaniu windy, która ułatwia przemieszczanie się osób z niepełnosprawnościami w danym budynku, nie oznacza, że winda została zamontowana w 2023 r.,
- b) w przypadku działania *1.2.1. podejmowanie działań w zakresie zwiększenia/poprawy dostępności cyfrowej w Urzędzie Miasta Rybnika, jednostkach organizacyjnych Miasta, placówkach oświatowych i instytucjach kultury* należy podać liczbę dostosowanych stron internetowych, czyli podjęte działania w okresie, którego dotyczy sprawozdanie. Dostępność cyfrowa rozumiana jest jako tworzenie rozwiązań cyfrowych tak zrozumiałych i prostych, żeby większość ludzi mogła z nich korzystać bez konieczności ich dodatkowego dostosowywania. Dostępność cyfrowa nie jest dana raz na zawsze. Jest to proces, który wymaga zaplanowania, wdrożenia i utrzymania. Strony internetowe i aplikacje mobilne zmieniają się czasem nawet kilkadziesiąt razy dziennie. Każda z tych zmian – każda nowa treść czy nowa funkcja – powinna uwzględniać dostępność cyfrową. W przeciwnym razie nawet drobna modyfikacja może pogorszyć stan dostępności cyfrowej strony czy aplikacji. Samo posiadanie strony internetowej przez realizatora Programu nie oznacza, że w danym roku zwiększono jej dostępność. Przez zwiększenie dostępności należy rozumieć dokonanie jakichkolwiek ułatwień lub udoskonaleń na posiadanej lub posiadanych stronach czy aplikacjach.

Biorąc pod uwagę powyższe, **nie zachodzi konieczność zmiany Programu**, na obecnym etapie jego realizacji.